

RAUDTEE ERIVEEREMI JUHT II

EESSÕNA

See kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide poolt kokkulepitud nõudeid raudtee eriveeremi juhi II kvalifikatsioonile.

Kutsestandardi kavandi koostas Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu juurde moodustatud raudteetranspordi töörühm koosseisus:

Anto Looken	Raudteeamet
Urmas Lükki	Edelaraudtee AS
Jana Kaimer	Elektriraudtee AS
Raivo Pütsep	Tallinna Transpordikool
Mare Kallaste	Raudteeamet
Kaie Piiskop	Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus
Eve Altermann	Eesti Raudtee AS
Ivan Kappanen	Eesti Raudtee AS

Ajavahemikus 15. aprill – 29. aprill 2003. a. viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus, millesse kaasati 7 ettevõtte ja koolitaja esindajad Eesti erinevatest piirkondadest.

Raudtee eriveeremi juhi II kvalifikatsiooni sisaldava kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on eeltoodud töörühm arvestanud kutsestandardi kavandi kohta arvamusküsitlusel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Raudtee eriveeremi juhi II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on koostatud esmakordselt.

Raudtee eriveeremi juhi II kvalifikatsiooni sisaldav kutsestandard on kinnitatud 13.06.2003. a. Transpordi ja Logistika Kutsenõukogu otsusega nr. 7.

Kutsestandardis sisalduv kvalifikatsioon on kantud kutseregistrisse.

1 KASUTUSALA

- 1) töötajate kvalifikatsiooninõuete määratlemine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

2 TERMINID

2.1 Kutsekvalifikatsioonisüsteemi terminid

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmistele, oskustele, vilumustele, kogemustele, väärtushinnangutele ja isikuomadustele.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

Kutsekvalifikatsioonisüsteemis on viis taset, kusjuures I tase on madalaim ja V tase kõrgeim.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmistele ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuv olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressursside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

Kõik kutsed ei eelda kvalifikatsioonitasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Kutseoskused

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Erioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

Konkreetsete teadmiste ja oskuste tasemete kirjeldused

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

2.2 Kutsealased terminid

Eriveerem – eriotstarbeline veerem mis on varustatud autonoomse jõuallikaga tema enda, temale monteeritud muude seadmete ja temaga siduriseadetega ühendatud teise veeremi veoks raudteel.

Eriveeremi juht – autonoomse jõuallikaga varustatud iseseisvalt raudteel liikuva eriotstarbelise veeremi juht.

3 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori¹ järgi kuulub eriveeremi juhi töö transpordi abitegevuste valdkonda, kood 632.

Ametite Klassifikaatori² järgi kuulub raudtee eriveeremi juht 8. pearühma “Seadme- ja masinaoperaatorid”, kood 8311.

4 KUTSEKVALIFIKATSIOON

Eesti keeles:	Raudtee eriveeremi juht II
Inglise keel	Driver of special purpose rolling-stock .
Vene keeles:	Машинист специального подвижного состава

5 KUTSEKIRJELDUS

Raudtee eriveeremi juht (edaspidi eriveeremi juht) juhib raudtee-ehituses ja -hooldes kasutatavaid masinaid, mis liiguvad raudtee rööbasteel. Eriveeremi juht teeb ise ning võtab osa eriveeremi remondist ja hooldest.

Eriveeremi juht omab raudteeseadusega määratud korras väljaantud eriveeremi juhiluba. Spetsiaalset raudteeotstarbelist eriveeremit võib juhtida kehtivat vedurijuhiluba omav vedurijuht. Lisarataste ja seadmete abil rööbasteel liikumiseks kohandatud masina juhil peab olema selle masina juhtimise luba väljaspool raudteed ja eriveeremi juhiluba või kehtiv vedurijuhiluba. Eriveeremi juht läbib eelneva ja perioodilise tervisekontrolli. Ta tunneb oma kasutuses oleva masina ehitust, on võimeline diagnoosima masina vigu, analüüsima ja kõrvaldama neid.

Eriveeremi juhi II kvalifikatsiooni taotlemisel on nõutav vähemalt põhiharidus, soovitatav on varem omandatud tehniline haridus või vähemalt 1-aastane töökogemus raudtee veeremil või liikurmasinatel või kutsealane ettevalmistus.

---

¹ Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

² International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

6 KUTSEOSKUSNÕUDED

6.1 Üldoskused ja -teadmised

- 6.1.1 Majandus – algtase
- 6.1.2 Õigusaktid – algtase
  - 1) kutsealaga seotud õigusaktid ja juhendid, sh
    - a) tehnokasutuseeskiri
    - b) signalisatsioonijuhend
    - c) raudteeliikluse ja manöövr tööde juhend
    - d) raudteeseadusest tulenevad normaktid
  - 2) tööõigus
- 6.1.3 Raudteealased põhimõisted – algtase
- 6.1.4 Tehnilise dokumentatsiooni kasutamine
- 6.1.5 Töökeskkonna ohutus
  - 1) tööohutus, -tervishoid ja -hügieen
  - 2) tuleohutus ja tulekustutusvahendite kasutamine
  - 3) keskkonnakaitse
  - 4) jäätmekäitlus
- 6.1.6 Keeleoskus - algtase (vt lisa A)
  - 1) eesti keel
  - 2) võõrkeel
- 6.1.7. Suhtlemine
- 6.1.8. Kutse-etiika

6.2 Põhioskused ja –teadmised

- 6.2.1. Erialane terminoloogia – eesti ja ühes võõrkeeles
- 6.2.2. Veeremi üldehitus, varustatus, tehnoseisundi nõuded ja kasutamine
- 6.2.3. Veeremile paigutatud side- ja turvanguseadmed
- 6.2.4. Veeremijuhi, tööjuhtide ja liiklusjuhtide õigused, kohustused ja vastutus eriveeremi töö ning liiklemise korraldamisel raudteel.
- 6.2.5. Raudteesignaaliid ja -märgid
- 6.2.6. Raudteeliikluse korraldus ja liikluskorralduses kasutatavad dokumendid ning kõneluste reglement liikluskorraldajatega
- 6.2.7. Raudteel ja raudteegabariidis läbiviidavate tööde teostamise kord
- 6.2.8. Veeremi- ja veeremile paigaldatud seadmete kasutamisega raudteerajatistele tekkida võivad rikked ja tegutsemine nende tekkimisel.
- 6.2.9 Eriveeremi tehnoloogia ja remont.
- 6.2.10 Veeremirikke avastamine ja kõrvaldamine raudteeliikluses välitingimustes
- 6.2.11 Tegutsemine ohuolukorra avastamisel ja raudteeliiklusõnnetuse korral.

6.3 Lisaoskused ja teadmised

- 6.3.1 Veeremile paigutatud lisamehhanismide ja seadmete kasutamisele esitatavad nõuded
- 6.3.2 Pardaarvuti kasutamine

6.4 Isikuomadused ja võimed

- 1) Füüsilise koormuse taluvus
- 2) Pinge- ja keskkonnataluvus
- 3) Liigutuste täpsus, hea koordinatsioon
- 4) Kõnsentreerumise võime
- 5) Iseseisvus ja otsustusvõime

- 6) Koostöövalmidus ja –võime
- 7) Täpsus ja korrektsus
- 8) Kohusetundlikkus
- 9) Õppimisvalmidus

7 KEHTIVUSAEG

Kutsestandard kehtib 4 aastat. Vastavalt vajadusele võib standardit muuta enne standardi kehtivusaja lõppu.

KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

Alljärgnevides nõuetes on lähtunud Eesti Vabariigi keeleseaduses kasutatavatest keeleoskustasemetest, laiendades samad nõuded võõrkeelele.

Eristatakse kolme keeleoskustaset:

Algtase – keele piiratud suuline ja elementaarne kirjalik oskus. Isik tuleb toime tuttavates keelekasutusolukordades, saab aru selgest kõnest igapäevaelu puudutavatel teemadel, mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ning oskab täita lihtsaid tüüpdokumente ja kirjutada lühikesi tarbetekste.

Kesktaase – keele suuline ja piiratud kirjalik oskus. Isik tuleb toime mitmekesistes keelekasutusolukordades, saab aru normaalse tempoga kõnest, mõistab raskusteta igapäevaelu kajastavate tekstide sisu, suudab kirjutada oma tegevusvaldkonda puudutavaid tekste.

Kõrgtaase – keele suuline ja kirjalik oskus. Isik väljendab ennast vabalt, sõltumata keelekasutusolukorrast, saab aru ka kiire tempoga kõnest, mõistab raskusteta keerulisemate tekstide sisu, suudab kirjutada stiililt ja funktsioonilt erinevaid tekste.

ARVUTI KASUTAMISE OSKUS

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitlus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

AO3 TEKSTITÖÖTLUS

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

AO4 TABELITÖÖTLUS

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

AO5 ANDMEBAASID

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

AO6 ESITLUS

1. Elementaarskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON

1. Veebi kasutamise elementaarskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaarskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid